

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

§. 4ti. Articulus Primus. Exponit Rationem intrinsecam primam, cur Mixta Canonissarum Collegia spectent ad Caput Indemnitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

§. QUARTUS.

Reddit Responsum directum & rationes, cur Ratio Mixti non obstet Capiti Indemnitatibus §. penult.

NEgo, & pernego Brocardica, quæ de Mixto Adversarii contra Cap. *Indemnitatibus §. penultimum* obtrudunt, in hac materiâ vel per ullam Veri speciem locum habere. Patet id non tantum ex unanimi omnium Authorum, Sacræ Rotæ in causâ Münsterbilfensi, duarum principum totius Germaniæ Universitatum Coloniensis & Trevirensis, totius Belgii, & ipsius Sacræ Congregationis consensu, (quem à Num. 103. per tres Paragraphos hactenus proposuimus) sed idem etiam ex plurimis intrinsecis Rationibus [quas articulatim hinc deducam] fit manifestissimum.

Nu. 149.
Rationem
Mixti non
obstare Ca-
piti In-
demnita-
tibus pa-
tet ex una-
nimi Au-
thorum,
Rota, dua-
rum Uni-
versitatū
& S. Con-
gregationis
Sententia.

§. 4ti ARTICULUS PRIMUS.

Exponit Rationem intrinsecam primam, cur Mixta Canonissarum Collegia spectent ad Caput Indemnitatibus.

Ratio prima est; quia pleraque omnia Canonissarum Collegia, maximè primaria (quorum sanè in condendis Legibus potior ratio habenda) tempore Bonifacii VIII. sub finem Seculi tertii decimi Mixta erant, adeoque pleraque omnes Electiones Abbatissarum in Collegiis Canonissarum fiebant à Feminis & Maribus; rarò autem, vel fortè nullæ fiebant à solis Feminis; & hinc Capitis *Indemnitatibus §. penultimus* potiùs Electiones Collegiorum mixtorum, quàm simplicium respexit. Nam ad ea potiùs debet aptari Jus, quæ & frequenter, & facile, quàm qua perrarè eveniunt. L. Nam ad ea §. ff. de Legib. Et Jura constitui oportet, ut dixit Theophrastus, in his quæ ut plurimum accidunt. L. Jura 3. ff. eod. tit.

Nu. 150.
Pleraque
omnia Ca-
nonissarum
Collegia
sunt mixta
Jura at-
tendunt ad
ea, quæ ut-
plurimum
eveniunt.

Pleraque autem omnia Canonissarum Collegia, seu Monasteria tempore Bonifacii fuisse mixta, extra dubium est: Ut plurimum, ait Lambertinus de Jure Patron. part. 1. L. 2. q. 7. art. 6. n. 3. *istæ Canonica Seculares habitant permixtim.* Licèt istæ sint Canonica (verba Pirthl Corradi L. 1. c. 5. num. 140. fideliter admittior) non tamen sunt probata &c. **NAMQUE PLURIMUM HABITANT PERMIXTIM** & n. 143. pluribus locis ejusdem Alemannia, ubi sunt Canonici & Canonissa Seculares facientes unum Capitulum.

Pleraque
Collegia
Canonissa-
rum mixta
esse testan-
tur Lam-
bertinus &
Col-
Corradus.

Pluribus superioris inferiorisque Germaniæ locis talia Collegia sunt fundata, &

- Et Zypæus.* Collega etiam utriusque sexûs Præbendas possident, Zypæus L. 3. Consult. Canonic. de Regular. Consult. 17. n. 1. imò plerique Authorum, dum de Collegiis Canonissarum actitant, ità de illis generaliter scribunt, ac si omnia essent mixta, & sola mixta spectarent ad C. *Indemnitatibus* §. *penult.* Qui modus scribendi à vero abluderet, nisi saltem pleraque & digniora Canonissarum Collegia essent mixta, & ità à potiore, & digniore desumeretur denominatio juxta L. *Quidquid* 27. §. 2. ff. de acquir. rer. domin. L. *Queritur* 10. ff. de statu homin. L. 1. in pr. ubi G & DD. ff. de Verb. obligat. Ipsos audiamus Authores; nam
- Gratiùs ex ipso fonte bibuntur aquæ. (a)
- Inter hos sunt Cardinalis Jacobus de Vitriaco.* In partibus Hannonia & Brabantia, & in quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis (scribebat anno 1220. ferè 80. annis ante Caput *Indemnitatibus* Cardinalis Jacobus de Vitriaco in Histor. Occident. c. 13.) sunt Mulieres, quas *Canonicas Seculares* seu *Domicellas* appellant &c. & sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter *Canonici Seculares*. An non ex verbis his arguas in omnibus Canonissarum Ecclesiis pariter *Canonicos* esse?
- Hallier.* Quod itaque (inquit Hallier n. 28.) *Canonica ista, quæ Seculares vocantur, Viris admixta &c. minimè laudo.* An non dictum hoc putes de omnibus Canonissis Secularibus?
- Vanespen.* Habebant *Presbyteros* (Vanespenum J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2. n. 20. audis) qui *Canonicabus Sacra ministrabant, eaque exequerentur, quæ Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit.* Hi primitus etiam ex communibus *Monasteriis bonis* alebantur. At dum *Canonice ad vitam singularem transière, etiam ipsi Presbyteri sensim in Canonicos Seculares transierunt.* Hi *Canonici, ait Miræus in Notis ad Regulam Canonissarum, in Sanctimonialium canonicè viventium Templis Missarum Solemnia celebrabant.* An non omnia Canonissarum Tempa suos Ministros habuerunt? habuerunt utique omnia; & hinc omnia NB. quæ ab origine prima fuerunt Collegia Canonissarum mixta sunt *Simplicia*, primitus claustra Nonnarum fuerunt. Illas (loquitur Vivianus in Rational. Jur. Pontif. L. 1. tit. 6. pag. 118. & 119. de Canonissis) *approbare non conveniebat, cum Monasteria non debeant esse duplicia.* Ex causali illâ: CUM, an non concludas omnia Canonissarum Collegia fuisse *duplicia, seu mixta*; cum nulla Canonissarum Collegia sint approbata? reminiscere hîc Principiorum Dialecticorum.
- Alphonsus Soto.* Quid de *Monasterio* (quærit Alphonsus Soto de Reg. Cancell. 2. num. 6.) ubi sunt *Femina & Viri permisti*; de quo in Cap. *Indemnitatibus* §. *Supradicta per Doctores de Elect. in 6.* & licet de jure non deberent esse talia *Monasteria.* En Author hic non tantùm Collegia Canonissarum mixta ad C. *Indemnitatibus* refert; sed ea unicè referre eò, & omnia Canonissarum Collegia pro mixtis videtur habere.
- Tholosanus* De Canonissis utriusque sexûs *Secularibus* (scribit Tholosan. in Syntagm. special. totius Juris Eccles. L. 2. tit. 9. c. 5. n. 6. in Notis lit. K. in C. *Indemnitatibus* de

(a) Ovid.

de Elect. in 6. subintellige *agitur*. Dubites, an hic aliqui Authores alias Canonissas
 Seculares, quam Mixtas agnoverint, alias ad Caput *Indemnitat.* retulerint. Quid-
 quid tamen id est, ex his saltem fit, pleraque, si non absolute omnia, Cano-
 carum Collegia mixta esse, id quod etiam inductione de Collegiis, quæ tempore
 Bonifaciano extitère, clarissime evincitur; nam si de Collegiis totius Belgii Au-
 striaci quæris, omnia nullo excepto sunt *mixta*. Sunt autem hæc quinque: *Anden-* N. 152.
nense, Malbodiense, Monasteriense, Montense, & Nivellense, vide N. 125. Mixtum *Mixta*
 est *Andennense*. Audi Myræum de Canonic. cap. 19. circa annum Christi, ait, *Collegia*
 673. &c. S. Begga, Soror S. Gertrudis Nivellensis &c. Monasterium seu Colle- Belgica,
 gium *Andennense* haud procul à Mosa fluvio fundavit. Est autem *Andana*, seu N. 153.
Andenna Pagus insignis, in Comitatu & Diocesi Namurcensi &c. in quâ septem Mixtum
Basilica, seu Sacella per S. Beggam excitata, hodièque visuntur: in primariâ autem est Anden-
Basilica residet & insigne Nobilium Virginum Canoniarum (quæ triginta sunt nense.
 numero) Collegium, quibus Canonici decem subserviunt in Divinis Officiis.

Mixtum est *Malbodiense*: disce id à Myræo l. c. c. 49. ibi: & *Malbodiense* Nu. 154.
 Collegium *Canonicorum & Canonissarum in Hannoniâ.* *Malbodi-*
 ense.

Mixtum est *Monasteriense*: docet id idem Myræus l. c. cap. 17. ibi: S. Fre- Nu. 155.
 gandi Collegium *Monasteriense Canonicorum & Canonissarum.* *Monaste-*
 riense.

Mixtum est *Montense*: testor Guicciardinum, qui in *Descriptione Belgii pag.*
 455. de Canonicabus hujus Collegii loquens subjungit: *addidit Diva Gualtrudis*
 & *Canonicos aliquot.* Testor Myræum, qui loc. cit. cap. 26. ait: S. *Waltrudis*
 Collegium *Montense Canonicorum & Canonissarum.* N. 156.
 Montense.

Mixtum est *Nivellense*, patet ex propria confessione Partis adversæ in *Restrictu* N. 157.
Facti & Jur. in tertiâ Propos. num. 37. & nostro Num. 49. 51. & 129. Item ex *Nivellense.*
 Philippo Bonanni in *Catalog. Ordin. Relig. part. 2. n. 33. Wamesio consult. 20.*
 in princ. & per totum. Zypæo L. 3. *Jur. Pontif. Nov. num. 6. & Libr. 3. con-*
 sult. *Canon. de Regular. consult. 7. n. 1. Vanespen in 7. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2.*
 Guicciardino in *Description. Belgii à pag. 252.*

Ergo omnia omninò in toto Belgio Canonissarum Secularium Collegia sunt
 mixta. Et (cum Belgica hæc Collegia passim Authores Capiti *Indemnitatibus*
 subjiciant, ut videre est Num, 49. 50. 51. 53. 78. 79. 80. 109. 112. eadèmq
 immemorialis totius Belgii Praxis constanter Capiti *Indemnitatibus* vindicet) &
 inquam, erit aliquis tam impudens, qui ea titulo *Mixti* in posterum Capiti *Indem-*
nitatibus surripere audeat? sed è Belgio ad Germanica Canonissarum Collegia
 transeamus.

Mixtum est *Andlovviense*. Appello Bruschiium in Chronologiâ Monasterio- N. 158.
 rum V. Andlow. Ibi: *Andlov &c. S. Fabiano & S. Felicitati sacrum Cano-* *Andlovvi-*
nissarum celebri loco natarum opulentum Collegium &c. ac pro 12. Canonissis toti- *ense.*
dèmq Canonici liberalissime dotatum est anno Christi 880. vel ut alii 888. à S.
Richarde Scotorum Regis filiâ. Mix-

- Nu. 159. *Mixtum est Borghorstanum*; nôrunt enim Monasterienses, in quorum id Dice-
est Borghor- celi sedet, ex pluribus Domicellabus & tribus Canonicis esse compositum.
stanum. *Mixtum est Capitolinum Coloniae, sive S. Mariae in Capitolio, Testibus Ad-*
 Nu. 160. *versariis in Restrict. Facti & Juris in 3tia Propos. n. 37. Ibi: de Coloniensi testatur*
Capitoli- *dictus P. Philippus Bonanni in Catalog. Ordin. Relig. part. 2. n. 33. Rota in Co-*
num. *loniensi. Canon. catús 21. Januar. 1729. coram R. P. D. Calcignano.*
- Nu. 161. *Mixtum est Diekirchianum, cum pluribus Canonicabus & tribus constet Ca-*
Diekirchi- *nonicis.*
anum & *Mixtum est Eltinese, Principali fulgens Dignitate, situmque prope Embri-*
Eltinense. *cam. De Mixtura testis est experientia.*
- Nu. 162. *Mixtum est Essendiense: praeter experientiam testatur id Wex in Ariadne Ca-*
Essendiense *rol. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 3. Ibi: Abbatissa ejus loci liberè eligitur à*
Canonissis simul & Canonicis. Et num. 50. Dedicata erat ea Ecclesia in favorem
quinquaginta Illustrium & Generosarum Personarum ex augustâ Ducum & Comi-
tum stirpe natarum, & viginti Canonicorum. Lopetz. de quindenn. q. 125. dum
tractat quaestionem, an in Collegiis mixtis Canonissarum debeantur quindennia?
subdit: Eadem Collegia reperiri in Germaniâ &c. Brabantia, Belgio, Hannonia,
Lotharingia, Esse, Ratisbona & alibi.
- Nu. 163. *Mixtum est Freckenhorstense, ut non tantum concedunt Adversarii, mixtura*
Frecken- *illius tanquam Achilleo, ut ipsi somniant, telo utentes; sed id ipsum una cum*
horstense. *experientiâ docet Bolandus celeberrimus ille Hagiographus in vita S. Thiatildæ,*
primæ Freckenhorstensis Abbatissæ, in Adden. ad 31. Januar. pag. 1156. n. 15.
ibi: Sunt autem Canonica praeter Abbatissam XIV. septeni Canonici una cum
Decano.
- Nu. 164. *Mixtum est Herisense, ex Abbatissâ, Praepositâ, Decanâ, Cantrice, Custode*
Herisense, *plurimisque Domicellabus & duobus Canonicis constans teste experientiâ.*
Monasterio *Mixtum est Monasterio-Belisiense (Münsterbilsen) patet ex Num. 64.*
Belisiense, *Mixtum est Nieder-Münstrense seu Monasterium inferius apud Ratisbonenses.*
Nieder- *Lopetz supra cit. num. 162.*
Münstrense *Mixtum est Novestense teste experientiâ.*
Novestense, *Mixtum est Ober-Münstrense, Monasterium superius apud Ratisbonenses. Lo-*
Ober-Mun- *petz loc. cit.*
strense, *Mixtum est Süsterense. Audi Myraem in Diplom. Belgic. Libr. cap. 48. ibi:*
Süsterense. *SWESTRIS, vulgò Süsteren, Oppidum Ducatus Juliacensis & Diocesis Leodi-*
ensis, in quo est Canonicorum, itémque Nobilium Virginum Canonicarum Colle-
gium, à S. Willebrordo Archi-Episcopo Ultrajectino fundatum, ut in Codice pia-
rum Donation. docui.
- Nu. 165. *Mixtum est Secanicum vel Seccingense, vulgò Seckingen / Bruschius in Chro-*
Secanicum, *nologiâ Monasterior. pag. 530. V. Secanis. Ibi: Seccingense Caenobium inchoa-*
rum &c. octo Canonissis & quatuor Canonicis fundatum. Mix-

Mixtum est *Thorense*. Crede Myræo loc. cit. cap. 64. Ibi: *Thorense Collegium Canonissarum & Canoniorum*. Et infra: *Est illud hodie Nobilissimarum Virginum Canonissarum Illustre ac potens Collegium &c.* Quibus quidem Virginibus in sacris Muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares. Et in Diplomate Belgic. lib. 1. c. 24. in tit. *Hilsundis Comitissa Strigensis, Ansfridi Comitis Hujensis, post Episcopi Ultrajectini Uxor, fundat ac dotat anno 992. Cœnobium Thorense, quod est Illustre Nobilium Virginum Canonissarum Collegium ad Mosam fluvium, in Diœcesi Leodiensi.* Et in Notation. *Fratres & Sorores de Thorne Canonicos & Canonissas Thorenses intellige; est enim eo in loco duplex Collegium ab Hilsunde fundatum.* Et Guicciardinus in *Descriptione Belgii pag. 507. Antistita &c. non in Ecclesiasticis tantum, sed & in Civilibus causis jurisdictionem exercet &c. ita quidem ut splendide prorsus & magnifice vivat, Sacellanos atque Canonicos, item alios minorum Gentium Administratos ad cultum divinum alat.*

Nu. 166.
Mixtum
est Thoren-
se.

Mixtum est *Vredense*, teste experientiâ, in quo impræsentiarum Scholasticum agit celebris ab editis Libris Nunningius.

Mixtum est *Ursulanum*, seu *S. Ursula apud Colonienses*. Myræus lib. de Canon. cap. 1. ibi: *Templum hoc &c. Hermannus XXIII. Coloniensis Episcopus complevit &c. Idem pro sex Nobilibus Virginibus Canonissis (quæ ad minimum Comitissa esse debent) dotem constituit, & quinque fundavit Canonicos.*

Nu. 167.
Mixta
sunt Vre-
dense.
Ursulanum
& Willis-
chianum,
seu Villeca-
num.

Mixtum est *Willichianum* seu *Vilecanum* prope Bonnam, teste experientiâ, ut taceam de aliis Canoniorum Collegiis, de quibus Mixturæ licet probabiles conjecturas, omnimodam tamen certitudinem non habeo.

Unde patet, quod pleraque omnia Canonissarum Collegia (quæ tempore Bonifacii floruerunt) mixta fuerint. Certè Adversarii ex tot Canonissarum Collegiis pro simplicibus tantum quinque adducere audent in *Restrict. facti & juris in 3. propos. n. 42. & 43.* scilicet *Augustanum, Buchavicum, Coxiense, Lindavicum, Tigurinum.* Et tamen nullum horum simplex esse debite probant. Nam simplicitatem Bucovici seu Buchavici nullatenus probant illa verba: *Abarilidi subrogata est communibus omnium Canonissarum suffragiis Domina Hildegardis;* nam evidens est, quod verba illa non excludant vota Canoniorum, cum salvâ illorum veritate etiam Canonici sua dare potuerint, vel fortè aliqui Canonici vel omnes dissenserint. Nec ideo simplicia præcisè sunt Augustanum, Coxiense, Lindavienle, Tigurinum; quod vocentur simpliciter Collegia Canonissarum, quia Num. 202. & 209. patebit, omnia omnino mixta passim simpliciter Collegia Canonissarum, nimirum à potiori & digniore parte denominari.

Nu. 168.
Adversarii
tantum
allegant
quinque
simplicia
Collegia,
simplicitatem
tamen
non pro-
bant.

Sed finge tantisper, quia illa Collegia reapse temporibus Bonifacii simplicia fuisse; an vero tamen simile est, Jura, quæ de Canonissis agunt, de pauculis illis agere, reliquis tanto numero Collegiis insuper habitis & extra Pontificis curam positis; contra expressa Jura Num. 150. allegata?

Dixi

- Nu. 169. *Simplicia Canonissarum Collegia circa tempora Lutheri, diu post Bonifacium, plurimam partem ex Nonnarum claustris facta sunt.* Dixi autem pleraque omnia Canonissarum Secularium Collegia, quæ NB. tempore Bonifaciano floruerunt, in Mixtis habenda; nam simplicia, quæ nunc alicubi offendas, plurimam partem diu post Bonifacium VIII. ancillante vel hæresi, vel liberioris vitæ cupiditate; sub tempora infelicis Lutheri, tristi Metamorphosi, ex veris Monacharum claustris, excusso votorum jugo & effractis clausuræ repagulis in Canonissarum Secularium transiisse Capitula, si singulorum Annales eolveris, facillè inuenies. Nec mirum, quòd hæc, quos alere non possunt, careant Canonicis; cum ipsa ut plurimum sint *de paupere regno*. Quantæ non Monachæ, veræque Nonnæ in solâ Diocæsi Osnabrugensi post fatalia Lutheri tempora in Canonissarum Secularium nomen & liberio rem vitam involârunt? in *Synodis Osnabrugensibus Synod. 15.* sic legitur: COLLEGIATÆ ECCLESIÆ VIRGINUM SECULARIUM: *Abbatissa & Collegium S. Mariæ in Quernheim, olim Ordinis S. Augustini Canonissarum Regularium. Abbatissa B. M. Virginis in Borstel, olim Ordinis Cisterciensis. Abbatissa B. M. Virginis in Leden, olim Ordinis Cisterciensis. Abbatissa B. M. V. in Scholde, vel Schalten, olim Ordinis Cisterciensis.*
- Nu. 170. *In patria Osnabrugensi in Canonissas transformata sunt professa Moniales. Quernheimenses, Borsteldenses, Scholdenses, Ledenses.* Quantæ non Monachæ veræque Nonnæ per diu post Seculum 13tium in solâ Marchiâ, Patriæ Monasteriensi contiguâ & conterminâ, Canonicarum Secularium se Choro non tantum cum Religiosæ vitæ, sed etiam cum Religionis Catholicæ detrimento intulerunt!
- Horda prope Tremoniam S. Claræ Monasterium à Conrado Marcano Comite ejusque Coniuge anno 1340. diu post tempora Bonifacii constructum erat. Teschenmacher pag. 222. Simplex nunc Hordæ Canonissarum Collegium est sine Virorum, non tamen sine Hæresis commixtione; nam istic A Catholicæ cum Catholicis unum corpus constituunt,*
- Ut turpiter atrum*
- Nu. 171. *In patria Marcana & Ravensbergi ex Nonnis in Canonissas, etiâ hæreticas abierunt. Hordenses, Frundenbergenses, Kentorphienses, Gervelsbergenses.* *Definat in piscem, Mulier formosa supernè. (a)* Quid mirum, Hordense Canonissarum Collegium non fuisse mixtum tempore Bonifacii, cum tum necdum ortum fuerit!
- Frundenbergia ab Origine primâ Ordinis Cisterciensis, Nobiles aluit Vestales. Ægidius Gelenius in Staurologia, & qui eum sequitur Teschenmacher pag. 222. impræsentiarum Hæresis Frundenbergiæ Canonissas Heterodoxas sociavit Orthodoxis, ut jungit*
- Humano capiti cervicem pictor equinam. (b)*
- In simplici hoc Collegio Bonifaciana tempora nec Canonicos, nec videre Canonissas.
- Kentorphii Eberhardus Comes Marcanus anno 1290. proximè scilicet ante Pontificatum Bonifacii non Canonissas, sed Cistercienses fundavit Moniales. Teschenmacher pag. 223. Everhardi Posteritas Luthero prius, post Calvino addictior,*

(a) *Horat. de Arte Poëtic. v. 3. (b) Idem ibid. v. 1.*

dictior, Moniales Kentorphianas, pariter Moniales Gevelsbergenfes & Herdikenfes & Schilschedenfes in Canoniffas etiam hæreticas minùs Canonicè reformavit.

Damnosa quid non imminuit dies!

Ætas parentum pejor avis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosorem. (a)

Sed Bonifacius VIII. ut non Canonicos *Horde, Frundenbergia, Kentorphit, Gevelsberga, Herdika, & Schilscheda*, ita nec Canoniffas ad calcem Seculi decimi tertii invenit.

Quantæ in patriâ Monasterienfi & alibi post Bonifacium Moniales, seu Nonnæ in Canoniffas degenerârunt; nam quæ nunc Canoniffarum Collegia nuncupantur, strictè dicta Monachorum Monasteria fuerunt: *Asbeckense, Buchholdiense, Album & Nigrum, Capellense, Flasheimense, Gesekeense, Langenborstanum, Meutelense, Nortelense, Nunnenholtanum, Wittenmarsense &c.* Nec mirum, hæc Collegia simplicia esse. Scilicet non tam proclive & facile illis erat, pro Canonicis novas acquirere fundationes, quàm vetus vitæ Religiosæ jugum excutere. Relicta in his Monasteriis professæ paupertatis vestigia inde Canonicos absterrebant.

Sed quid de Illustrissimis Canoniffarum Collegiis *Gandersheimensi, Hervordensi & Quedlinburgensi* dicam; quæ licet Principatûs insigniis sint decorata, turpiter pro dolor à Sacris Romanis ex integro defecerunt. Ea nunc simplicia esse nullus dubito, cum quod nec in Collegiatis Ecclesiis Canonicos ferat Sectariorum mos, tum etiam, quod in Collegiis his, etsi olim (dum avita vigeret Religio) florentissimis, res ita sint accisæ, ut ultra Pseudo-Canoniffas alendis Canonicis nequam sufficiant. Quod de Hervordienfi patentius liquet; cui certè ab amplexu Hæresis multum splendoris & opulentis defluxit. Nempe

Dii multa neglecti dederunt

Hesperia mala luctuosa. (b)

Sed ut hæc sint, quanquam ex dictis videas, pluscula esse Canoniffarum & Pseudo-Canoniffarum simplicia hæc tempestate Collegia; inconcussam tamen firmumque stat, plerâque omnia tempore Bonifaciano sub exitum Seculi decimi tertii mixta fuisse. Ut meritò anno 1220. ante tempora Bonifaciana generatim, & indistinctè de omnibus dixerit Cardinalis Jacobus de Vitriaco in Historiâ Occident. cap. 13. *In partibus Hannoniæ, & Brabantia, & in quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis sunt* (ut ipse Legatione Apostolicâ per has terras functus coram inspexerat) *Mulieres, quas Canonicas Seculares, seu Domicellas appellant &c. &c. sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter Canonici Seculares*

(a) *Horat. E. 3. Ode 6. in fine.* (b) *Idem ibid. v. 2.*

Herdikenses, Schilschedenfes.

Nu. 172.
In Patriâ
Monasterienfi & in
vicinia ex
Monialibus
Religiosis,
in Canoniffas
Seculares, post
tempora
Bonifacii,
defluxerunt
Asbeckenses &c.
Nu. 173.
Circa Aca-
tholica Ca-
noniffarum
Capitula
Ganders-
heimense,
Hervor-
dienne, &
Quedlin-
burgense,
modo sine
simplicia.

culares &c. &c. qui sanè loquendi modus in Doctissimo Cardinale haud valuisse, nisi in plerisque saltem Canonicarum Ecclesiis Canonici concurrissent. *vid. n. 3.* Si autem in plerisque Ecclesiis Canonicabus sociati fuerint Canonici, quis credat Prudentissimum Papam Bonifacium simplicium pauculorum Collegiorum curam gessisse, neglexisse mixta, in quibus potiora erant, & longè majora, ob ipsam mixturam, timenda pericula.

Nu. 174. *Mixta Canonissarum Collegia numero, & dignitate simplicibus præstant.* Adde, quod mixta Collegia non numero solùm, sed dignitate, sed splendore, sed opulentia inter paucula, si quæ extiterint tum Collegia simplicia, jam tempore Bonifacii tantùm præstiterint.

Quantum lenta solent inter viburna cupressi. (a)

Nu. 175. *Mixti Collegii Andlovvionensis Abbatisa Andlovvionensis est Princeps Imperii, Tamen non fert onera Imperii.* Mixtum est Collegium Andlowiense. Sed quam magnificentum! quam Augustum! audi de hoc Bruschius in *Chronologia Monasterior. V. Andlovv.* ibi: *S. Fabiano & S. Felicitati Sacrum Canonissarum celebri loco natarum opulentum Collegium, ad Montana Vogasi situm fundatum, ac pro 12. Canonicis liberalissimè Dotatum est Anno 880. aut ut alii volunt 888. à S. Richarde Scotorum Regis Filiâ, Caroli Crassi Romanorum Imperatoris Coniuge.* Plura quæris hujus Celeberrimi Parthenonis insignia Privilegia? inter Principes Imperii Feminas haud ultima sedet, Abbatisa Andlowiensis. Audi Georgium à Merzenfeld in *Jure Public. dissertat. 5. sect. 4. §. 7. num. 13.* ibi: *Principes Abbatisa sunt. Prima Abbatisa Essensis &c. &c. Quarta Abbatisa Andlovvionensis. Abbatisa hac sita est in Inferiore Alsatiâ.* Audi etiam Jacobum Imhoffium in *Notitia Sacr. Rom. German. Imperii libr. 3. cap. 22. n. 9.* ibi: *id cæterum singulare habet Abbatisa Andlovvionensis, quod nullam ad ferenda Imperii onera Symbolam confert &c. solet nihilominus ad Comitata vocari, & per Legatum comparere, ut ex Imperii recessibus liquet.* In Nobilitatem Andlovvionensium Abbatisarum inquiris? Richardæ Imperatricis Neptem Hudrudem scias huic Augusto Collegio tertiam; quartam autem Abbatisam ejusdem Imperatricis aliam Neptem Dominam Charitatem præfuisse. Præfuit Collegio Andlovvionensi sexta, Mechtildis Imperatoris Conradi secundi, Germana Soror. Ut refert Bruschius loc. cit. qui Florentissimæ huic Abbatiæ nomen COENOBII & Collegii pro tempore Bonifaciano indit. ibi: *Decima Domina Hedvivia præfuit Anno Domini 1227. &c. hic iterum hiatus est, & aliqua hujus NB. SIVE COENOBII SIVE COLLEGIII Gubernatrices desiderantur. Undecima Domina Mechtildis Abbatisa, præfuit Anno Domini 1309.* Adverte, quod hic Bruschius Parthenonem Andlowiensem ab Anno 1227. ad Annum 1309. promiscuè vocet Cænobium & Collegium: aliqua hujus sive Cænobii, sive Collegii Gubernatrices: & cogita; quam ineptiant Advocati Romani Welterh. dum jam in duodecimum annum Litæ de de puro puro MONASTERII nomine movent, quasi verò Collegium Freckenhorsten

Abbatisa Andlovvionensis Nobilissima.

Temporibus Bonifacii promiscuè Cænobium, & Collegium Andlovvia.

(a) *Virg. Eclog. 1.*

horstense sit exlex, quod Monasterii ei nomen non competat: an non

Hac est de lanâ quæstio capra tua?

Mixtum est Collegium Essendientse. Sed quod ei ex simplicibus totius Marchiæ, totius Diœcesis Monasteriensis, totius Diœcesis Osnabrugensis, totius Archi-Diœcesis Colonienfis, Trevirensis, & Moguntinæ vel comparare audebis. Cedant simplicia Essendienti.

Nu. 176.
Mixti Col-
legii Essen-
dientis
Lau.

Lenta salix quantum pallenti cedit oliva:

Puniceis humilis quantum salianca Rosetis. (2)

Inter Principes S. Romani Imperii Feminas, locum Principem tenet Abbatissa Essendientis, seu Essensis. Crede Mertzenfeldio L. c. ibi: *Principes Abbatissa sunt: prima Abbatissa Essensis &c.* Laudes Collegii Essendientis ab oculato teste Jacobo Wex audire juvet: *Valde viget, inquit ille in Ariadn. Carolin. part. 4. decad. 1. casu 11. n. 50. à me, non ita pridem, oculis inspectum NOBILISSIMUM, & ANTIQUISSIMUM COLLEGIUM Canonissarum Essendientense, vicinum Diœcesi Monasteriensis. & infra Abbatissa Essendientis, est verè S. R. I. Princeps, & gaudet loco in Comitibus Imperialibus, & in Circulo Westphalia quietè, & sinè ullâ contradictione. Jam Anno Christi 871. à B. Alfrido IV. Episcopo Hildesienfi, fundata, consecrata & dicata erat ea Ecclesia, in favorem quinquaginta Illustrium, & Generosarum Personarum, ex Augustâ Ducum & Comitum Stirpe natarum, & viginti Canonorum & ibidem num. 3. Abbatissa ejus loci liberè eligitur à Canonissis, simul & Canonicis &c. Electione perceptâ petitur Confirmatio à Sede Apostolica, & Curia Romana. Locus est exemptus ab Ordinarii cujuscunque visitatione (etsi situ sit in Provincia Colonienfi) subiectus Sedi Apostolica. Et electa Abbatissa circa administrationem rerum temporalium non requirit consensum Ordinarii; sed autoritate propriâ, juxta sua Regalia in politicis, collectis, & criminalibus, suum Territorium (quod est nullius ut ajunt) gubernat. Abbatissa liberè confert Pastoratus. At in Canonicatibus, quoad Clerum, alternat cum Sede Apostolicâ. Quoad Canonissas ipsa sola confert, Concionatores quoque constituit, Confessarium eligit pro libitu, Religiosum aut Ecclesiasticum. Et cum Ordinarius in antedicto loco, tanquam nullius Diœcesis, non agnoscat; propterea is nec actum potestatis exercere, nec præensionem habere potest.*

Abbatia
Essensis pri-
ma est Im-
perii Prin-
cept.

Habet sub
se 50. Ca-
nonissas, &
& 20. Ca-
nonicos.

Ab utris-
que eligi-
tur.

Habet pro-
prium Ter-
ritorium,
& exercet
Regalia.

Habet Ju-
risdictio-
nem quasi
Episcopalem.

Mixtum est Collegium Canonissarum Malbodiense, at quam lautum, & opulentum!

Malbodiense Collegium Canonorum, & Canonissarum in Hannoniâ, inquit Myraus L. de Canonic. cap. 29. in Rubrica; qui in contextu ita pergit: *S. Aldegundis in pago Haynoensi, ex Regali Francorum Prosapia originem traxit &c. postmodum ad Sambram Malbodium Monasterium construxit, & Turbam San-*

Nu. 177.
Mixti Col-
legii Mal-
bodiensis
Lau.

Harum

L 2

(2) Virgilius Eclogâ 5ta. v. 16. & 17.

clarum Virginum congregavit; quibus pradia sua, possessionesque tribuit, quas habebat in Pagis, Territoriis: Haynoensi, Laumensi, Sueffionensi, Landu-
Divitia, nensi, Ostrebanto, Brachbrante, Riboariensi, & aliis. Ecce unius Collegii
 fortunas, seu Facultates nec septem Territoria omnes complectuntur. In
 statum Reliquum Collegii Malbodiensis inquiris? invenies illum apud Guicciar-
 dinum in *Descript. Belgii* pag. 469. ubi de Malbodio agens, ita pergit: habet
 etiam illud Oppidum unum è **NOBILISSIMIS ILLIS CANONICARUM**
COLLEGIIS, qualia nempe Montense illud, & Nivellense, supra nobis descri-
Jurisdictio pta. Malbodiense hoc institutum fuit à Diva Aldegunde, qua & Celebre illud
Civilis, & Templum condidit, cui ab ipsa postea factum est Nomen. Est autem & penes istas Ca-
Crimina- nonicas Suprema in Oppidum, & Territorium ejus Jurisdictio: Sic ut, Civilem
lis, simul, & Criminalem Justitiam administrarent. Gaudent insuper eo privilegio, ut
Jus signan- signare possint quot annis definitam quandam, & certam Summam Mitarum
da Moneta, (ita nuncupant Minutissimum illud ex plumbo Moneta genus, Diva illius Effigiem
 praferens) quarum duodecim singulos valent denarios, sive ut vulgò loquimur,
 Grossos Flandria, & exponitur quidem plumbea ista Monetula per totam qua
 late patet Hannoniam, usque ad ipsam Bruxellam, sic ut nemini liceat eam de-
 fugere.

Nu. 178. Mixtum est Collegium Montense, quod ita simplicibus Collegiis, ut Montes
Mixti Col- Vallibus, praestat. Illud in haec verba describit Guicciardinus in *Descript. Belgii*
legii Mon- pag. 455. ubi agit de Montibus: Misendum est in hac Urbe Nobilissimum illud
senfis Laus. Collegium Canonicarum, quod tantopere celebratur per universum hunc Tractum,
 conditum primò, & institutum ab Illustri Muliere Diva Gualtrude, Ducissa
 (ut vocant) Lotharingia, qui Ducatus tum temporis continebat Hannoniam,
 Brabantiam, Cameracensium, Hasbaniam, Ardyennam, & usque ad ipsum
 Rhenum extendebatur &c. Dico istam Heroïniam &c. struxisse &c. pulcherrimi
 operis Templum, & in eo instituisse Celeberrimum illum Ordinem Canonicarum
 ad cultum Deo praestandum, & horarias illas Preces, quas Horas Canonicas
 vulgò appellant, decantandas; Ordinem verè Nobilissimum; ut in quem solum
 recipiantur Dynastarum, & Virorum Magnatum Filia, qua honesto satis pro-
Modus se- ventu ab ipso Collegio sustentantur; & singulas Mansiones, Templo ferè
orsim habi- contiguas incolunt &c. licet autem eisdem cum lubet nubere &c. addidit Diva
tandi, Gualtrudis & Canonicos aliquot &c. cui Collegio praesse voluit Abbatissam: &
 luculentam profecto ditionem, cum Civili pariter, atque Sacrà Jurisdictione, &
Sacra, & amplissimà potestate, ex Patrimonio suo attribuit, ita quidem, ut in Hannonià
profana ju- possideret hos ipsos Montes Frameriam, Chenium; in Brabantia verò Hermesium,
risdictio, Ganistas, Herentaliam, Breuniam, Allodiale, & alia quadam loca. Sta-
Possessiones. tuit insuper, ut in posterum ipsa Canonissae Antistitas suas eligerent &c. factum dein-
 de, ut lapsu temporis Abbatialis, ut sic dixerim, dignitas & Imperatoris Romani in

ea Jus hereditate obvenit Hannonia Comiti Balduino. Ex quo tempore Comes Successores in hunc usque diem sunt Antislites Seculares, Patroni, Custodes Judices, Protectores, ac Defensores dictæ Edis Divæ Gualtrudis, Personarum in eâ degentium, & bonorum Collegio relictorum: Quibus & sine ullo obstaculo hodie perfruuntur, & Antislita suas regendi vices mandant: Quæ ex legibus, inque æternam memoriam, tam insignis Foundationis, tantam habet auctoritatem, ac præminentiam, ut succedente novo in Hannonia Comite, ipsa eum (ut coram nuper spectavimus in Personâ Philippi Regis) magnâ solennitate suscipiat, ac in Comitatus, ac Dignitatis Abbatialis, aliorumque bonorum à Collegio dependentium, possessionem immittat: ipso contra jurejurando se obstringente, ad Privilegia omnia, Immunitates, Exemptiones, consuetudines, & possessiones Templi, & **COENOBII DIVÆ GUALTRUDIS** conservanda &c. &c. Adverte hic, quod Guicciardinus tantus Autor, Collegium Montense, Cœnobium vocet, non obtante, quod dixerit Canonicas Montenses Canonicis permixtas separatim habitare, & Singulas Mansiones Templo ferè contiguas, ut etiam Freckenhorsti habitatur incolere. Utrifisset hic Autor, si audivisset Romanorum Advocatorum **Westerh.** ineptias, de solo Monasterii nomine (quod Freckenhorstenfi Collegio detractum eunt) Bellum, Trojano diuturnius moventium!

Abbas Secularis Comes Hannonia præter Abbatissam.

Collegium illud Cœnobium vocatur, nisi illic separatim habitetur.

Mixtum est Collegium Nivelense. Attale, cui uni nec septem simplicia composueris. De hoc Collegio ita Guicciardinus in Descriptione Belgii pag 252. loquens de S. Gertrude, Filiâ Pipini & Nepte Carolomanni: Instiuit Celeberrimum illum Ordinem Canonicarum, quem hodiè que tanta cum Majestate tamque laudatâ Oeconomia inibi est conspicere. Constat autem hic Ordo definito duarum, & quadraginta liberè satis viventium numero. Ordo quidem egregius, optimè que, & in magnum Nobilitatis Subsidium institutus; nec enim ad Sodalitium hoc admittuntur **NISI MAGNATUM, & PRINCIPUM FILLIÆ**, quaque quadrupla minimum Nobilitatis Membra Paterni simul, & Materni Stemmatis numerent &c. Virgines quæ hic degunt, & Canonica aliàs appellantur, seu Domicellæ **SUAS QUÆQUÆ SEORSIM AB ALIIS HABENT AEDES**, easque circum, juxta ve Divæ Gertrudis &c. Caput habent Antislitam, quæ vulgo audit Madame de Nivelles, Domina Nivelensis; Principis Auctoritate, & consensu ab ipsis è Collegio suo, in aetatem, electam, & approbatam Deinde à Pontifice Maximo. Est autem hæc ipsa Antislita & non Sacri tantummodo hujus Collegii Caput, verum etiam Domina Spiritualis simul, & Temporalis, ut vocant Nivelles, & Territorii ejus haud quaquam exigui. Instiutum præterea est in eadem eade Religiosissimum sanè Collegium Tringinta Canonicorum, qui & ipsi laurè & honestè habentur, & à Pontifice, Dominaque Nivellesi, alternis mensibus eliguntur.

Nu. 179. Mixti Collegii Nivelensis Laus,

42. Canonica & 30. Canonici.

Canonissa illic seorsim habitant.

Jurisdictio Ecclesiastica & temporalis est penes Abbatissam.

Nu. 180. *Mixti Collegii Secanici Laus;* Mixtum est Collegium *Seccingense*, seu *Secanicum*, vulgò *Seccingen/* in *Seccingensi Collegio* (inquit Myræus *L. de Canon. c. 7. in fine*) Solent esse octo *Canonissa*, quibus in *Sacris Octo Canonici* (Bruschius in *Chronologia Monast.* pag. 530. V. Secanis tantum quatuor *Canonicos* recenset) subserviunt. At quantis prerogativis hoc Collegium est insigne? habere adhuc hodie solet *Principem Imperii Abbatisam*. Wex in *Ariadn. Carolin. part. 4. decad. 1. cas. 3. §. 6. n. 52.* Quid de ejus vetustate dicam? fundatum Anno Domini 495. confirmatum est à Rege Galliarum Clodovæo. Brusch. *L. c.* Quid de Nobilissimis Secanici Collegii *Abbatissis*? quid de Serenissimis ejusdem *Valallis* commemorem? *Abbatissarum* ejus loci (ait Bruschius loc. cit.) quarum *DUCES AUSTRIÆ VASALLI, & ADVOCATI SUNT*, hac tantum reperiuntur nomina, cæteris vetustate abolitis. 1ma *Domina Bertha*, Imperatoris *Caroli Crassi* Soror. 2da *Richardis*, ejusdem Imperatoris *Conjux*. En quam Augustæ *Abbatissæ*! Vñ & Augustissimum hujus Collegii *Vasallum* videre? ab hac (*Annam Baronissam de Falckenstein*, hujus loci *Abbatissam* intellige) *Carolus V. Imperator Anno Domini 1520.* in *Feuda* accepit more *Veterum Austria Ducum, Arcem & Civitatem Lauffenburgensem ad Inferiores cataractas sitam; & Civitates Secanam, & Claronam Helvetiam cum aliis aliquot locis.* Brusch. *L. c. V. Anna.* Quanta *Domina!* quæ etiam mundi *Dominum*, ipsum *Imperatorem*, in *Vasallis & Clientibus* numerat!

Abbatissa illius Principis Imperii, Eius Antiquitas ab Anno 495. Hujus Vasalli Ducis Austria, adeoque Imperatores. Inter Abbatissas, Imperatoris Neptem & Conjungem recensuit. Mixtum est Collegium *Thorense*: *Thorense Collegium Canonissarum & Canonicorum*, scribit Myræus *L. de Canonic. cap. 64. in Rubrica*: Et in contextu idem ait: *Quod ad Thorense Monasterium* (en Autor *Celeberrimus, Antiquarius Excellentissimus, Capitulum*, quod sciebat esse *Mixtum*, in quo sciebat, tam *Canonissas*, quam *Canonicos* seorsim sine umbrâ claustralis communitatis habitare, promiscuè *Collegium & Monasterium* appellat) *Anfridi* pariter fundatum opibus, actinet; est illud hodie *Nobilissimarum Virginum Canonissarum Illustre & Potens Collegium*, in *Vico Thoren*, qui sesqui milliari distat à *Maseica*, *Ditionis Leodiensis*, ad *Mosam fluvium*, fixam habens *Sedem*. Quibus quidem *Virginibus in Sacris muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares*. de eodem Collegio ita *Guicciardinus loc. cit. pag. 507.* *Thora* est amœnissimus locus, & *MAGNA EMINENTIQUE* pervetusti, & instituti & conditus *Abbatia* memorandus. *Nec admittuntur enim in NOBILISSIMUM ILLUD CANONICARUM COLLEGIUM, NISI COMITISSÆ, UT VOCANT, & BARONISSÆ, vel ut minimum Equitum, Nobili Stirpe prognatorum Filia;* sicut alibi scripsimus de *Canonicis istis Montensibus*. Licet verò & istis, ubi visum est, nubere &c. *Antistita* *Supremam* in agros, & pagos aliquot circumjectos, non in *Ecclesiasticis tantum; sed & in civilibus causis jurisdictionem* exercet *lautissimo censu illustrata. Agit in Clientela Romani Imperii, eâ autoritate, & pra-*

Collegium & Monasterium promiscuè appellantur.

Abbatissa illius supremam exercet jurisdictionem,

praeminentiâ, ut gaudeat Moneta ex auro, argentoque signanda Facultate: ita quidem, ut NB. SPLENDE PRORSUS ATQUE MAGNIFICE VIVAT, Sacellanos, atque Canonicos, item alios minorum Gentium Administros ad cultum Divinum alat. Condidit Nobilem Abbatiam Anfridus Comes Hugienfis anno circiter 972.

Atque hæc omnia mixta Collegia, Principali, ut vides imò Regali (ut quæ Regalia obtinent) dignitate præfulgent. Quibus brevitatis causâ adde MIXTA COLLEGIA CANONISSARUM apud Ratisbonenses, quorum unum Monasterium Superius, aliud Monasterium Inferius audit; de quorum mixturâ Testis est Lopetz de quindenn. q. 25. de Principali autem Dignitate præter alios affatim testantur Merzenfeld in Jure Public. Dissertat. 5. sect. 4. §. 7. num. 8. & 9. Imhoffius in notitiâ Sacr. Roman. Imperii L. 3. c. 22. n. 16. adde etiam splendidissimum, & magnificentissimum Collegium Eltinenfe prope Embricam, Provinciæ Ultrajectinæ, principatûs pariter prærogativâ decoratum.

Præter hæc Principatûs honore insignia, mixtæque Collegia, alia magno numero dantur mixta, facultatibus, & vitæ splendore, multum excellentia; cæsi Principatûs titulis, & Jure Territorii, haud gaudeant.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium Andennense, in Comitatu & Dicecesi Namurcensi: quo de ita Myræus L. de Canonic. cap. 19. Circa annum Christi 673. vel proximè sequentem S. Begga Soror S. Gertrudis Nivelensis post eadem Maritus sui Aufegisi, MONASTERIUM SEU COLLEGIUM (adverte quomodo hic Autor terminos Monasterii & Collegii confundat, etiam sciat Canonissas Andennenses, omnium aliarum Secularium more divisim habitare) Andennense haud procul à Mosâ fluvio fundavit &c. Est autem Andana, seu Andenna, pagus insignis &c. in quo septem Basilica, seu Sacella per S. Beggam excitata, hodièque visuntur. In primaria autem Basilica INSIGNE NOBILIUM VIRGINUM CANONICARUM, QUÆ TRIGINTA SUNT NUMERO, COLLEGIUM. QUIBUS CANONICI DECEM IN DIVINIS OFFICIIS SUBSERVIUNT.

De eodem Guicciardinus in descript. Belgii pag. 491. Estque Collegium illud verè Nobilissimum, ac conveniunt serè ipsius instituta cum illis Collegii Nivelensis, fundati, ut dixi, à Divâ Gertrude Diva hujus Begga Sorore Germana; quas equidem credo mutuis se exemplis provocasse.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium Monasteriense, itidem apud Namurcenses, de hoc Myræus L. de Canonic. c. 17. S. Fregandi Collegium Monasteriense, Canoniarum, & Canonissarum. De hoc Guicciardinus in Descript. Belgii pag. 492. alterum porò Canoniarum Nobilium Monasterium Andennensi adsimile, extat ad Savim fluvium, juxta pagum, quem vulgò vocant Monstier, altero à Namurco milliari. Quæ Collegia sicuti bona omnibus præbent exempla, ita multas quotidie Eleemosynas erogant, aliæque Officia pietatis & charitatis exercent.

Cudit Moneta
Auream &
Argenteam

Nu. 182.
Abbatissa
Ratisbo-
nensis Su-
perioris, &
Inferioris
Monasterii
item Eltē-
nensis.
Principa-
tûs titulo
gaudent.
Nu. 183.
Mixti An-
dennensis
Laus,
Promiscuè
Collegium,
& Mona-
sterium ap-
pellatur.

Nu. 184.
Mixti Col-
legii Mona-
steriensi
Laus,

ercent. Nota iterum, quòd Guicciardinus, & quotidianus usus Collegium Monasteriense Monasterium vocet, etsi constet Canonissas illic secretas habitare. Nota etiam, quòd Collegium Monasteriense à Guicciardino assimilatur Andennensi Collegio illi (ut supra n. 183. dixerat) verè Nobilissimo.

Nu. 185.
Mixti Col-
legii Mona-
st. riobelis-
ensis Laus.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium *Monasterio-Belisiense*, vulgo *Münsterbilsen* / sive Collegium S. Landrada, vel S. Amoris. Quod esse Canoniarum Secularium, non autem Regularium (ut inanissimè contra omnem Veritatem & Notoreitatem garrire non erubescunt Advocati Romani Westerholtici) evicimus Num. 65. 66. & 67. & alibi; cujus mixturam docuimus Num. 64. & alibi. De cujus splendore loquitur Guicciardinus in *Descript Belg.* pag. 508. in hæc verba: *Juxta Bilsam ad teli jactum, & alterà ferè à Trajecto leucà; per insignis ad Demeram flumen pagus est, Sedi Leodiensi subditus, & Amplissimà Abbatia, MUNSTERBILSEN vulgò appellatà, Conspicua. & Eam itidem solunt Canonice Nobili Stirpe prognata, qua & ipsa. cum visum est, nubunt: quarumque Antistita & amplissimà Jurisdictione, & luculentissimis annuis censibus gaudet. Ipse locus & amplus est, & magnificus, Templo & Monasterio ad miraculum pulchro, aliisque horsum spectantibus adificiis exornatus. Sed ut ne ignores, quale illud sit Monasterium ad Miraculum pulchrum; Belisiense Monasterium hodie est Canoniarum Virginum Collegium, extra Urbem Belisiam in Territorio Leodiensi; est NB. & Nomine tenus Monasterium, dicitur enim vernaculo idiomate Münsterbilsen & ità ad verbum Myræus de *Canonic. cap. 34.* in fin. Nempe totum Capitulum Monasterio-Belisiense, constans ex Canonicis & Canonissis seorsim omnino inter se, oppidò tamen splendidè habitantibus, Monasterium est Nomine tenus; ut & inde evidenter colligas, Collegium Belisiense esse *Canoniarum Secularium*, non Regularium; nam Canonissæ Regulares habitant in *Monasteriis strictè dictis*, & talibus, quæ non tantùm Nomine tenus, sed reverè sunt Monasteria.*

Illud tan-
simum nomi-
ne tenus, &
latè di-
ctum Mo-
nasterium
est.

Taceo nunc plurima alia (ne infinitus sim) mixta Collegia, et Principalis Dignitatis radiis haud illustrata, opulentissima, splendidissima, summèque tamen insignia; quæque jam tempore Bonifaciano, & pridem antè, multò maximè floruerunt. Inter quæ meritò referas hoc ipsum, quo de litigatur, Freckenhorstense Capitulum, cujus Mixturam ipsi Adversarii non tantùm concedunt; sed pro fundamento suæ cavillationis & vitiligationis usurpant.

Nu. 186.
Mixtum
est Colle-
gium Fre-
ckenhorstense.

Adde illi *Capitolinum* apud Ubios, in quo *Plectrudis Pipini Conjux Nobilium Virginum Collegium fundavit, & duodecim super addidit Canonicos.* Teste Myræo de *Canon. cap. 1.*

Nu. 187.
Capitoli-
num.

Adde *Collegium Ursulanum* apud eisdem Ubios, in quo *Hermannus XXIII. Coloniensium Antistes, præter Canonissas (quæ ad minimum Comitissæ esse debent) quinque fundavit Canonicos.* Myræus loc. cit.

Nu. 188.
Ursulanum

Adde

Adde *Herifense* (cui impræsentiarum Illustrissima præsentis Causæ Actrix, Comitissa de Winckelhausen gloriosè præest) ex Abbatissâ, Præpositâ, Decanâ, Scholasticâ, Cantrice, & plurimis aliis Domicellabus, insuperque ex duobus Canonicis sat magnificè constitutum.

Adde denique *Borghorstanum*, & *Vredense*, in patriâ Monasteriensi; *Diekirchianum*, *Novesense*, *Villecanum* in Archidiocesi Colonienfi; *Susterense* in Diocesi Leodiensi, & alia complurima alibi sita; quæ omnia, ut teste experientiâ sunt mixta, ita sussepturis utriusque Sexui proventibus abundè circumfluunt.

Tam multa autem, tam splendida, & magnam partem Principalibus Regalibusque præfulgida Juribus, à Pontifice omnino neglecta, & extra Provisionis Apostolicæ curam, quâ tamen maximè indigebant, posita esse, totamque Papalem sollicitudinem ad simplicia Canonissarum Collegia, quæ sub tempora Bonifacii aut nulla, aut rara aderant, Capite *Indemnitatibus* restrictam esse qui credit,

Abderitana pectora plebis habet. (a)

Videat hic Curia Romana, quot & quanta Canonissarum Collegia, omnimodæ illius Jurisdictioni, & Dispositioni contra duarum Florentissimarum in Germaniâ Universitatum Responfa, contra inconcussam immemorialémque totius Belgii Praxin, contra unanimem Authorum omnium calculum, contra antiquas & novas Rotæ Romanæ Decisiones, contra repetita, & irrefragabilia S. Congregationis Oracula, sub futili Mixturæ prætextu subtrahere scenæ servientes Advocati Romani machinentur.

Nu. 189.
Mixtum est Herifense.

Nu. 190.
Mixta sunt plurima alia splendidissima, & insignia Collegia.

Nu. 191.
Incredibile est de tot mixtis Collegiis Principalibus & summe insignibus nil C. Indemnitatibus esse dispositum.

§. 4ti ARTICULUS SECUNDUS.

Dat 2dam, 3tiam, 4tam & 5tam Rationem intrinsicam, quare Mixtura non officiat Capiti Indemnitatibus.

PRObavi priore Articulo, quòd pleraque omnia, & quidem præstantissima Canonissarum Collegia sint mixta; addo nunc (quæ secunda Ratio intrinseca sit) omnia omnino Canonissarum Collegia, quæ quidem primitus pro Canonissis, & non pro Religiosis professisque Monialibus fundata sunt, tempore Bonifaciano fuisse mixta. Quod si probavero (cùm constet Capite *Indemnitatibus* §. penultimo agi primariò de Canonissis) quivis facillè concedet, illic potiùs agi de Collegiis mixtis, in quibus erant Canonissæ, tales à primâ origine; quàm de Collegiis simplicibus, in quæ degenerârunt id temporis paucissima Monialium claustra; nam omnia Jura omnisque disciplina considerat potiùs ea, quæ per se,

Nu. 192.
Jura po-

M

(a) *Martialis.*